**VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA**
**PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS**

Apskričių valstybinėms mokesčių inspekcijoms Nr.
Į Nr.

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO 2 STRAIPSNIO 38-1 DALIES IR 23 STRAIPSNIO 7 DALIES APIBENDRINTŲ PAAIŠKINIMŲ (KOMENTARŲ)**

Informuojame, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo 12 straipsniu ir 25 straipsnio 1 dalies 2 punktu bei atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 (toliau – GPMĮ) pakeitimus[1], parengti GPMĮ 2 straipsnio 38-1 dalies ir 23 straipsnio 7 dalies apibendrinti paaiškinimai (komentarai).

Šiuos komentarus galima rasti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos interneto svetainėje adresu: https://www.vmi.lt/evmi/gyventoju-pajamu-mokestis.

PRIDEDAMA: GPMĮ 2 straipsnio 38-1 dalies ir 23 straipsnio 7 dalies apibendrinti paaiškinimai (komentarai), 3 lapai.

Viršininkas Martynas Endrijaitis

[1] 2024 m. birželio 25 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 8, 16, 17, 21 ir 37 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo $12^1$ straipsniu įstatymas Nr. XIV-2803; 2024 m. gruodžio 19 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 8, 16, 17, 21 ir 37 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo $12^1$ straipsniu įstatymo Nr. XIV-2803 1 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-81 ir 2025 m. birželio 26 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 6, $13^1$, 16, 17, 18, $18^2$, 19, 20, 21, 23, 27, 29, 34 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-343.

Informaciją apie asmens duomenų tvarkymą galima rasti adresu www.vmi.lt skiltyje Asmens duomenų sauga.

VMI VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA
Biudžetinė įstaiga,
Vasario 16-osios g. 14,
LT-01107 Vilnius
Tel. +370 5 2668 200,
El. p. vmi@vmi.lt,
www.vmi.lt
E. pristatymo dėžutės adresas 188659752
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, Kodas 188659752

***Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 2 straipsnio 38[1] dalies ir 23 straipsnio 7 dalies apibendrinti paaiškinimai (komentarai)***

**2 straipsnio 38[1] dalies apibendrintas paaiškinimas (komentaras):**

**38[1]. Investicinė sąskaita – Europos ekonominės erdvės valstybėje, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos valstybėje narėje ar valstybėje, su kuria Lietuva yra sudariusi ir taiko dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartį, įsteigtoje finansų įstaigoje, subjekte, kuris laikomas mokėjimo paslaugų teikėju, arba šios įstaigos ar subjekto filiale arba nuolatinėje buveinėje, esančiuose minėtose valstybėse, nuolatinio Lietuvos gyventojo turima sąskaita, deklaruota kaip sąskaita, kurios lėšas nuolatinis Lietuvos gyventojas naudoja tik investicijoms į šio Įstatymo 12[1] straipsnyje nurodytus finansinius produktus.**

*(Pagal 2024 m. birželio 25 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 8, 16, 17, 21 ir 37 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 12[1] straipsniu įstatymą Nr. XIV-2803; įsigalioja 2025 m. sausio 1 d.)*

**Komentaras.**

Investicine sąskaita pripažįstama nuolatinio Lietuvos gyventojo sąskaita, kuri atitinka tris esmines sąlygas:

- sąskaita yra atidaryta finansų įstaigoje (pvz.: banke, finansų maklerio įmonėje, kt.) arba subjekte, kuris laikomas mokėjimo paslaugų teikėju (mokėjimo paslaugų teikėjai reglamentuoti LR mokėjimų įstatyme), arba jų filialuose ar nuolatinėse buveinėse, įsteigtuose/veikiančiose Lietuvos Respublikoje, kitoje Europos ekonominės erdvės (EEE) valstybėje narėje, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) valstybėje narėje arba valstybėje, su kuria Lietuva sudariusi ir taiko dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartį (DAIS),
- sąskaitoje esančios piniginės lėšos yra naudojamos išimtinai tik investicijoms į Įstatyme nustatytus tinkamus investuoti finansinius produktus (akcijas, obligacijas, kolektyvinio investavimo subjektų vienetus ir kt. nurodytus GPMĮ 12[1] straipsnio 1 dalyje, žr. GPMĮ 12[1] straipsnio 1 dalies komentarą) ir
- apie sąskaitos pasirinkimą taikyti investicinės sąskaitos režimą yra nustatyta tvarka ir terminais pranešta mokesčių administratoriui (investicinės sąskaitos deklaravimo tvarka nustatyta Nuolatinio Lietuvos gyventojo turimos sąskaitos kaip investicinės sąskaitos deklaravimo ir informacijos, reikalingos pajamų mokesčiui apskaičiuoti nuo per investicinę sąskaitą gautų pajamų, pateikimo mokesčių administratoriui taisyklėse, patvirtintose Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2024 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. VA-107 „Dėl Nuolatinio Lietuvos gyventojo turimos sąskaitos kaip investicinės sąskaitos deklaravimo ir informacijos, reikalingos pajamų mokesčiui apskaičiuoti nuo per investicinę sąskaitą gautų pajamų, pateikimo mokesčių administratoriui taisyklių patvirtinimo“).

Tai reiškia, kad investicinė sąskaita – tai investavimui skirta sąskaita, atidaryta Lietuvoje ar užsienyje (EEE, EBPO valstybėse narėse arba valstybėse, su kuriomis Lietuva yra sudariusi DAIS) ir priklausanti finansų įstaigai, mokėjimo paslaugų teikėjui arba šių įstaigų filialui ar nuolatinei buveinei, esantiems minėtose valstybėse.

Tokioje sąskaitoje apskaitomos piniginės lėšos ir jų likutis naudojamas tik investicijoms ir tik į tinkamus, Įstatyme nurodytus finansinius produktus. Indėlių (depozitų), taupomosios sąskaitos, vertybiniams popieriams apskaityti skirtos sąskaitos negali būti deklaruojamos kaip investicinės. Kaip investicinė sąskaita taip pat negali būti deklaruojama sąskaita, į kurią gyventojas gauna su darbo santykiais susijusias, individualios veiklos ar kt. pajamas, kurias naudoja kasdienių, asmeninių poreikių tenkinimui.

Per investicinę sąskaitą gaunamų pajamų režimas taikomas tik tokią sąskaitą deklaravusiam gyventojui. Investicinė sąskaita deklaruojama pasibaigus mokestiniams metams, už tą mokestinį laikotarpį pateikiant Pajamų mokesčio deklaraciją (forma GPM311).

**23 straipsnio 7 dalies apibendrintas paaiškinimas (komentaras):**

**7. Apskaičiuojant pajamų mokestį nuo išmokamos išmokos, pagal pajamų mokesčio mokėjimo tvarką priskiriamos gyventojo A klasės pajamoms, šio Įstatymo 6 straipsnyje nustatyti tarifai taikomi atsižvelgiant tik į tos išmokamos išmokos dydį. Kai išmokos, pagal pajamų mokesčio mokėjimo tvarką priskiriamos gyventojo A klasės pajamoms, iš to paties mokestį išskaičiuojančio asmens gaunamos periodiškai, gyventojo prašymu mokestį išskaičiuojantis asmuo šio Įstatymo 6 straipsnyje nustatytus tarifus taiko, atsižvelgdamas į bendrą per mokestinį laikotarpį gyventojui to išskaičiuojančio asmens išmokėtą ir (ar) planuojamą išmokėti išmokų sumą.**

*(Pagal 2025 m. birželio 26 d. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 6, 13[1], 16, 17, 18, 18[2], 19, 20, 21, 23, 27, 29, 34 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XV-343; įsigalioja 2026 m. sausio 1 d.; taikoma apskaičiuojant ir deklaruojant 2026 m. ir vėlesnių mokestinių laikotarpių pajamas*)

**Komentaras**

Kokios išmokos, pagal mokesčio mokėjimo tvarką priskiriamos A klasės pajamoms, paaiškinta GPMĮ 22 straipsnio komentare, o mokestį išskaičiuojančio asmens, išmokančio gyventojui A klasės išmokas, prievolės – GPMĮ 23 straipsnio 1 dalies komentare.

Mokestį išskaičiuojantis asmuo, išmokėdamas gyventojui apmokestinamąsias išmokas, pagal mokesčio mokėjimo tvarką priskiriamas gyventojo A klasės pajamoms, pajamų mokesčio tarifą taiko vertindamas tik konkrečios išmokos dydį, neatsižvelgdamas į tai, ar per mokestinį laikotarpį gyventojui išmokėta bendra suma viršys pajamų ribą, nuo kurios turėtų būti taikomi progresiniai pajamų mokesčio tarifai. Jeigu konkreti išmoka viršija Įstatyme nustatytą VDU dydį, tai progresinis pajamų mokesčio tarifas taikomas tik išmokos daliai, viršijančiai VDU ribą. Pajamų mokesčio tarifai nustatyti GPMĮ 6 straipsnyje (žr. GPMĮ 6 straipsnio komentarą).

Pavyzdys

| |
|---|
| Gyventojas nuomoja patalpas juridiniam asmeniui. Pagal sutartį nuomos terminas – 2 metai, nuomos mokestis – 3500 Eur/mėn. Juridinis asmuo, išmokėdamas gyventojui nuompinigius, nuo jų išskaičiuoja 15 proc. pajamų mokestį, t. y. taikomas standartinis GPM tarifas, kadangi viena konkreti įmoka neviršija jokių metinių pajamų ribų, kurioms būtų taikomi progresiniai pajamų mokesčio tarifai, o nuomos pajamos, kaip su darbo santykiais nesusijusios pajamos, pirmiausia apmokestinamos 15 proc. mokesčio tarifu. |

Tačiau komentuojama Įstatymo straipsnio dalis reglamentuoja ir progresinių pajamų mokesčio tarifų taikymą, kai pajamas išmoka mokestį išskaičiuojantis asmuo, bei numato gyventojams galimybę tam tikrais atvejais progresinius pajamų mokesčio tarifus konkrečioms pajamoms taikyti ir metų eigoje. Tam būtinos dvi sąlygos:

- gyventojo, pagal pajamų mokesčio mokėjimo tvarką A klasės pajamoms priskiriamos, išmokos iš to paties mokestį išskaičiuojančio asmens gaunamos periodiškai, ir
- gyventojas mokestį išskaičiuojančiam asmeniui yra pateikęs prašymą tokioms jam išmokamoms pajamoms taikyti progresinius pajamų mokesčio tarifus.

Tai yra neatsiejamos sąlygos. Ši įstatymo nuostata suteikia galimybę metų eigoje taikyti progresinius pajamų mokesčio tarifus konkrečioms pajamoms tik esant abiem sąlygoms kartu – išmokos yra periodinio pobūdžio ir gyventojas yra pateikęs atitinkamą prašymą.

Periodiškai gaunamomis išmokomis laikytinos išmokos, kurias gyventojas iš to paties mokestį išskaičiuojančio asmens gauna reguliariai, iš anksto nustatytais arba sutartais terminais (pavyzdžiui, kas mėnesį ar kas ketvirtį).

Mokestį išskaičiuojančiam asmeniui pagrindas taikyti progresinius mokesčio tarifus yra gyventojo prašymas. Turint gyventojo prašymą, progresiniai pajamų mokesčio tarifai taikomi tik nuo to mėnesio, kurį išmokos viršija nustatytą VDU ribą.

Jeigu toks prašymas nepateikiamas, išmokoms, tame tarpe ir išmokamoms periodiškai, mokestį išskaičiuojantis asmuo progresinių pajamų mokesčio tarifų taikyti negali.

Pavyzdžiai

1. Gyventojas nuomoja patalpas juridiniam asmeniui. Sutartis sudaryta 2 metams, pagal sutartį nuomos mokestis – 3500 Eur/mėn. Gyventojas yra pateikęs prašymą, kad juridinis asmuo, pajamų mokestį išskaičiuotų atsižvelgdamas į / sumuodamas visas jam metų eigoje mokamas nuomos išmokas. Šiuo atveju tenkinamos abi Įstatyme nustatytos sąlygos. Juridinis asmuo, 2026 m. išmokėdamas gyventojui nuompinigius už sausio – liepos mėn., nuo nuomos išmokų privalo išskaičiuoti 15 proc. pajamų mokestį. Rugpjūčio mėn. bendra nuomos išmokų suma pasiekia ir viršija 12 VDU (27745,80 Eur) ribą (3500 Eur x 8 mėn. = 28000 Eur), todėl viršijančiai šią ribą išmokų daliai, pagal GPMĮ 6 straipsnio nuostatas, pradedamas taikyti 20 proc. GPM tarifas, t. y. rugpjūčio mėn. išmokos dalis – 254,20 Eur (28000 Eur – 27745,80 Eur) apmokestinama 20 proc. tarifu, nuo likusios mėnesio nuomos išmokos dalies - 3245,80 Eur (3500 Eur – 254,20 Eur) išskaičiuojamas 15 proc. pajamų mokestis. Rugsėjo – gruodžio mėn. nuomos išmokos apmokestinamos, išskaičiuojant 20 proc. pajamų mokestį, kadangi bendra iki metų pabaigos išmokama nuomos išmokų suma (3500 Eur x 12 mėn. = 42000 Eur) neviršys kitų GPMĮ nustatytų pajamų ribų, kurioms būtų taikomas progresinis pajamų mokesčio tarifas (2026 m.: nuo 36 VDU (83237,41 Eur) iki 60 VDU (138729 Eur) – 25 proc.; virš 60 VDU (nuo 138729,01 Eur) – 32 proc.).

Tuo atveju, jei gyventojas nebūtų pateikęs prašymo taikyti progresinius pajamų mokesčio tarifus, juridinis asmuo nuo išmokamų išmokų visus metus turėtų išskaičiuoti 15 proc. pajamų mokestį.

2. Gyventojas iš to paties juridinio asmens kiekvieną mėnesį gauna dviejų rūšių periodines išmokas: 5000 Eur darbo užmokestį pagal darbo sutartį ir 3000 Eur nekilnojamojo turto nuomos pajamų (bendra mėnesio išmokų suma – 8000 Eur). Gyventojas juridiniam asmeniui yra pateikęs prašymą jam metų eigoje taikyti progresinius pajamų mokesčio tarifus. Tenkinamos abi Įstatyme nustatytos sąlygos, todėl juridinis asmuo turi vertinti bendrą per metus išmokamų/planuojamų išmokėti A klasės pajamoms priskiriamų išmokų sumą - 96000 Eur (8000 x 12 mėn.). Į bendrą to paties juridinio asmens per mokestinį laikotarpį išmokamų/ planuojamų išmokėti išmokų sumą įtraukiamos visos to juridinio asmens gyventojui periodiškai mokamos išmokos.

Nekilnojamojo turto nuomos pajamų daliai iki 12 VDU (27745,80 Eur) taikomas 15 proc. pajamų mokesčio tarifas, o šį dydį viršijančioms nuomos pajamoms – GPMĮ 6 straipsnyje nustatyti progresiniai pajamų mokesčio tarifai, atsižvelgiant į bendrą metinių pajamų sumą (2026 m.: iki 36 VDU (83237,40 Eur) – 20 proc., nuo 36 VDU (83237,41 Eur) iki 60 VDU (138729 Eur) – 25 proc.; virš 60 VDU (nuo 138729,01 Eur) – 32 proc.). Apskaičiuojant bendrą metinių pajamų sumą, įskaičiuojama visa nuomos pajamų suma, įskaitant ir 15 proc. tarifu apmokestinamą 12 VDU dalį.

Darbo užmokestis patenka į bendrą pajamų mokesčio tarifų progresiją.

Metinė pajamų suma, pagal kurią nustatomas taikytinas progresinis pajamų mokesčio tarifas, apskaičiuojama atsižvelgiant į GPMĮ 6 straipsnio 11 dalyje nustatytą pajamų įskaičiavimo eiliškumą (nagrinėjamu atveju pirmiausia įskaičiuojamos metinės nuomos pajamos, toliau – darbo užmokestis; žr. GPMĮ 6 straipsnio 11 dalies komentarą).

Metinis GPM, atsižvelgiant į planuojamą išmokėti bendrą išmokų sumą – 96000 Eur, turėtų būti apskaičiuotas taip:

- 27745,80 Eur nuomos pajamų apmokestinama 15 proc. tarifu;
- 55491,60 Eur pajamų dalis nuo 12 VDU iki 36 VDU (83237,40 Eur – 27745,80 Eur), tame tarpe 8254,20 Eur (36000 Eur – 27745,80 Eur) visa likusi nuomos pajamų dalis, nes bendra

jų suma nepasiekia 36 VDU, ir 47237,40 Eur (55491,60 Eur – 8254,20 Eur) darbo užmokesčio pajamų dalis iki 36 VDU ribos, apmokestinama 20 proc. tarifu;

– 12762,60 Eur darbo užmokesčio pajamų dalis virš 36 VDU (96000 Eur – 83237,40) apmokestina 25 proc. tarifu.

Šiuo atveju:

- nuo išmokamų nuomos pajamų už sausio – rugsėjo mėn. išskaičiuojamas 15 proc. pajamų mokestis. Spalio mėn. nuomos pajamos viršija 12 VDU ribą (3000 Eur x 10 mėn. - 27745,80 Eur = 2254,20 Eur), todėl 12 VDU ribą viršijančiai nuomos išmokų daliai pradedamas taikyti 20 proc. tarifas, t. y. nuo spalio mėn. nuomos pajamų dalies – 745,80 Eur (3000 Eur - 2254,20 Eur) išskaičiuojamas 15 proc. pajamų mokestis, likusi mėnesio nuomos pajamų dalis – 2254,20 Eur apmokestinama 20 proc. tarifu. Lapkričio – gruodžio mėn. nuomos išmokos apmokestinamos, išskaičiuojant 20 proc. pajamų mokestį;
- nuo išmokamo darbo užmokesčio už sausio – rugsėjo mėn. išskaičiuojamas 20 proc. pajamų mokestis. Spalio mėn. darbo užmokesčio pajamos viršija tokioms pajamoms tenkančią metinių pajamų sumą iki 36 VDU ribos (5000 Eur x 10 mėn. - 47237,40 Eur = 2762,60 Eur), todėl šią sumą viršijančiai darbo užmokesčio išmokų daliai pradedamas taikyti 25 proc. tarifas, t. y. nuo spalio mėn. darbo užmokesčio dalies – 2237,40 Eur (5000 Eur - 2762,60 Eur) išskaičiuojamas 20 proc. pajamų mokestis, likusi mėnesio darbo užmokesčio dalis – 2762,60 Eur apmokestinama 25 proc. tarifu. Lapkričio – gruodžio mėn. darbo užmokestis apmokestinamas, išskaičiuojant 25 proc. pajamų mokestį.

Mokestį išskaičiuojantis asmuo, apskaičiuodamas pajamų mokestį nuo išmokamų išmokų, atsižvelgia tik į jo paties gyventojui išmokamas pajamas ir nevertina pajamų, kurias tas gyventojas gauna iš kitų asmenų (šaltinių).